

מקורות לעיון במס' שבת: פרק תולין

דף יז

שבט תשע"ד

מ. זילברמן

(קלט:): **היוצא בטלית שאינה מצוייצת כהלכתה בשבת.** איתא בגמ' אמר רב אבין בר רב הונא אמר רב חמא בר גוריא מתעטף אדם בכילה ובכסכסיה ויוצא לרשות הרבים בשבת ואינו חושש. מאי שנא מדרב הונא דאמר רב הונא אמר רב היוצא בטלית שאינה מצוייצת כהלכתה בשבת חייב חטאת. ציצית לגבי טלית חשיבי ולא בטלי הני לא חשיבי ובטלי, ע"כ. ופירש"י דציצית חשיבי "משום דשל תכלת הן". אך חולקים עליו התוס' (ד"ה ציצית) ע"פ דברי הר"ח דחשיבי מפני שדעתו ליתן בטלית ציצית רביעית. וכן כתב הרמב"ם (פי"ט שבת ה"כ), "מפני שאותן החוטין חשובין הן אצלו ודעתו עליהן עד שישלים חסרונן ויעשו ציצית". ולפ"ז אין חילוק בין תכלת ללבן. וכן העיר הר"ן (נז: בדפי הרי"ף ד"ה ציצית). [אך בנשמת אדם (כלל נ"ו אות ג) הביא מהסמ"ג שפירש בדעת רש"י שתכלת חשיבי מפני שהוא דבר שאינו מצוי, "וכיון שאין אנו יודעין מה הוא דבר חשוב ולכן צריך להחמיר בשל משי".] ובח"י הר"ן כתב דציצית חשיבי "ואפי' לבן משום דהוי מלתא דמצוה". [ובשו"ת הרשב"א המיוחסות סי' ר"ט הביא כן בשם הר"ח, ודלא כפשטות הר"ח שלפנינו.]

ובשו"ת משיב דבר (ח"א סי' ב') הציע הנצי"ב דהתוס' פירשו דחייב דוקא בכה"ג דיש ציצית כשרים בג' כנפות הבגד ודעתו להוסיף ציצית בכנף הרביעי, אבל בציצית פסולים אינו חייב דבכה"ג בטלי לבגד כיון דאין דעתו להשלימם. וכתב דזה מדויק בלשון הגמ' דנקטה היוצא בטלית שאינה מצוייצת כהלכתה ולא בציצית פסולים. ועי' בט"ז (סי' י"ג סק"א) שפסק כן רק "אם נפסקו כל הד' ציצית ולא נשתייר בהם כ"ע דודאי יעשה אחרים תחתיהם בטלים הם לגבי בגד ומותר לצאת בהם בשבת". וכן בחיי אדם (נשמת אדם שם) הניח לא ככה, דאף בנפסקו חוטין חייב. ועי' במ"ב סק"ג.

ועוד כתב הנצי"ב דרש"י והר"ח נחלקו לשיטתם בפירוש הגמ' במנחות (לז:): דתנן התם (כח.) ד' ציציות מעכבות זו את זו שארבעתן מצוה אחת רבי ישמעאל אומר ארבעתן ארבע מצות, ע"כ. ואיתא בגמ' רבינא אמר דרב הונא (בעל המימרא בסוגיין) איכא בינייהו. ופירש"י דכו"ע אית להו דרב הונא אלא דנחלקו מה חשיב מצוייצת כהלכתה, דלת"ק בהטיל לג' ולא לד' לא חשיבי מצוייצת כהלכתה ואילו לר' ישמעאל חשיבי מצוייצת כהלכה. וזה לשיטתו דרב הונא איירי דוקא בתכלת ולכן א"א לפרש דנחלקו בזה התנאים. אבל הבה"ג והשאלות פירשו דת"ק ור' ישמעאל אכן נחלקו בהא דרב הונא, ולר' ישמעאל כיון דאין ד' ציציות מעכבות זו את זו היוצא בטלית המצוייצת רק בג' כנפות אינו חייב.

ובענין אם יש איסור לצאת בציצית המצוייצת כהלכתה מחשש לשיטת רבי (מנחות כח.) שהתכלת מעכבת את הלבן עי' ריטב"א בסוגיין שהביא מחמירים בדבר ודחה דבריהם. וכן עי' בשו"ת הרא"ש (כלל ב' סי' ט') שכתב דלא קי"ל הכי וכן דאין לחוש שנפסקו החוטים.

(קלח.) **עובדין דחול**. נחלקו רש"י והרמב"ן בטעם איסור תליית משמרת בשבת לחכמים אי אסור משום עובדין דחול או משום אהל עראי. ועי' ברשב"א ששו"ט בזה. ועי' באגלי טל (מעמר סק"י) שהעיר מדברי הר"ן (א: בדפי הרי"ף בסוך העמוד) בענין רדיית הפת. וע"ע בריטב"א (סוכה מב: ד"ה לולב) ובחי' הר"ן בסוגיין (ד"ה אלא מעתה). וע"ע ברשב"א (קל: ד"ה ומורי הרב).
ובשיטת הרמב"ם עי' פכ"א ה"ג, הי"א, הי"ז, הי"ט, והכ"ח ובפכ"ב ה"א והט"ז ובפ"ג הי"ח. ועי' בשו"ת הרמב"ם שהובא בקרנן נתנאל פ"כ אות א'.
ועי' בעי"ש סי' שט"ו ס"ק י"ד (וכן בשו"ע הרב שם ס"ק י"ד) ובחי' אדם (כלל י"ג אות א').

החבורה הבאה תתקיים אי"ה בליל רביעי אור בשעה 9:25 בG303

הנושא: עובדין דחול (קלח).

ניתן להבחין על פרקים כל כתבי – ר"א דמילה החל מכ"ו שבט ועד ה' אדר א'

עיקר תוס' פרק תולין, נוטל, וחבית

(קלז: אבל
(קלח.) כסא גלין, כסא טרסקל, כרך
(קלח:) שאין
(קלט.) וליתן
(קלט:) יו"ט, ציצית
(קמא.) הני פלפלי
(קמא:) במנעל, ההיא, תינוק, אי הכי
(קמב.) ונשדינהו, ונשדינהו, שנפלה
(קמב:) שאוכל
(קמג.) התם, ליטול, עצמות, פירוין, רבא
(קמג:) ובלבד, הלכה, שמשך
(קמד:) חולב
(קמה.) כבשים, ור' יוחנן
(קמו.) שובר, מתיר
(קמו:) משום, מי שנשרו
(קמז.) המנער, היוצא, מהו
(קמז:) דתניא